

Verslag extra openbare raadsbrede commissievergadering van 14 mei 2018

Aanvang	21.30 uur
Plaats	raadzaal gemeentehuis te Heerde
Aanwezig	de voorzitter: G.J. de Graaf de leden: CU-SGP: B.J. van der Linde, G. van der Rhee CDA: J. Grotenhuis-van der Horst, H.J. Mateman, S.J.L. Nienhuis VVD: B.D. Volkers, P. Oosterhof GBP: W. Boeve, H. Dijkslag, J.W.J. van Ommen PvdA: B. Horst, P. Mast D66/GL: S.I. van Amerongen, D.J. Landman-Kok het college: de wethouders J. Berkhoff, G.J. van Dijk en W. Meijer de griffie: B. Espeldoorn-Bloemendal, M. van der Veer verder aanwezig: gemeentesecretaris B. van Zuthem
Afwezig m.k.	G. Hardam-Postma, J. Kampherbeek, H. Sellies, J. Tuinman, G. Vijge, W. de Weerdt

5 Algemeen

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 21.30 uur. Wethouder Meijer houdt vanavond de presentatie Voorjaarsnota 2018 & Perspectief 2019 e.v. Er zal gelegenheid zijn om vragen te stellen, waarbij opgemerkt moet worden dat er niet te diep op de details ingegaan kan worden. Er kan nog niet voor alles een oplossing worden aangeleverd. Dat zal het nieuwe college moeten doen.

2. Presentatie Eerste bevindingen Voorjaarsnota 2018 en Meerjarenperspectief 2019 e.v.

Wethouder Meijer: Op 3 april hebben we een raadsbrede commissie gehad, waarin het college de raad heeft geïnformeerd over de uitkomst van de jaarrekening. Die raadsbrede commissie was openbaar. Daarna is het even stil geweest van de kant van het college. We zouden bekijken wat het effect zou zijn als de cijfers van de jaarrekening werden gemuteerd naar het meerjarenperspectief. Daar zouden we de gegevens van de Voorjaarsnota aan koppelen en we zouden bekijken wat dat voor gevolgen voor de Perspectiefnota zou hebben. In de krant was vandaag te lezen dat dit ook in andere gemeenten speelt. De gegevens in de presentatie zijn ook gedeeld met de partijen voor de nieuwe coalitie. Er wordt vanavond geen besluitvorming gevraagd. De cijfers die vanavond worden gepresenteerd, moeten door het college nog worden verfijnd tot een voorstel richting de raad. Het college vond het belangrijk nu al deze cijfers met de raad te delen, omdat zij een forse opgave voor de gemeente betekenen. De presentatie is uit 2 delen opgebouwd. In het eerste deel zijn de cijfers die uit de jaarrekening meerjarig doorlopen en de cijfers uit de Voorjaarsnota op een rijtje gezet. Vervolgens hebben we ons als college de vraag gesteld wat we met die cijfers kunnen, om tot een sluitende begroting in meerjarenperspectief te komen.

Wethouder Meijer begint met de presentatie. Deze is als bijlage aan dit verslag toegevoegd. Tijdens en na afloop van de presentatie worden de volgende vragen gesteld/opmerkingen gemaakt:

- Bij de sheet "Denkrichtingen voor oplossingen" merkt de voorzitter op dat het college zich heeft gerealiseerd dat de gemeente Heerde een demissionair college heeft. Het besluit om een budgetfreeze in te stellen is gecommuniceerd met de onderhandelaars, die bezig zijn met de vorming van een nieuw college. Het is vreemd om als demissionair college over je graf heen te regeren. De onderhandelaars weten dat wij deze maatregel moesten nemen en dat zij van daaruit vertrekken.

5 - Wethouder Berkhoff: De regiogemeenten worden met dezelfde feiten geconfronteerd. Collega Bloem van Apeldoorn manifesteert zich binnen VNG commissies op het gebied van zorg en welzijn en hij heeft verzekerd dat Rotterdam op het VNG congres met een motie gaat komen om hardere standpunten in te nemen richting de Ministeries van VWS en Sociale Zaken om de budgetten voor de decentralisaties bij te sturen.

10 - De heer Mateman: Aan de ene kant hebben we een tekort op Jeugd van €856.000,= en ca. €600.000,= op de WMO. Uit de reserve halen we €810.000,=. Halen we ieder jaar geld uit de reserve, of geldt dit alleen voor 2018? Voorzitter: Dan is het over. De heer Mateman: Verklaart dat dan ook dat het in de jaren daarna oploopt? Wethouder Meijer: Dat klopt.

15 - Mevrouw Van Amerongen: We hebben eerder een staatje gezien waar achter de uitgaven voor het Sociaal Domein stond welke kosten wel en welke niet beïnvloedbaar waren. We kunnen eenmalig wat uit dat potje halen, maar het komt de komende jaren keihard terug. In hoeverre is dat iets dat zich in Heerde afspeelt? De gedachten gaan richting een freeze om te proberen het rond te breien, maar hoe kun je de structurele uitgaven beheersbaar maken? Wordt daar door het nieuwe college naar gekeken? Wethouder Meijer: Dat is 1b. Je kunt een budgetfreeze inpassen en €810.000,= uit het potje halen, maar dat lost de financiën niet op. Het oude college vindt het vreemd om daar maatregelen in te nemen, maar het nieuwe college zou de ambtelijke dienst een
20 ombuigingsopdracht per produkt moeten geven, om te verkennen wat er beleidsmatig moet worden veranderd. Als wij de enigen waren, zouden we ons moeten schamen. Maar als alle gemeenten bekennen dat het op het Sociaal Domein de spuigaten uitloopt. Ik ben blij dat een gemeente als Rotterdam de kar wil trekken. We zullen beiden moeten doen. Het doet pijn om in het eigen beleid maatregelen te nemen, maar we zullen naar een structureel dekkende begroting toe moeten.
25 Daarnaast moeten we een andere agenda lopen. Dat zit in 1b en 3 verweven. Voorzitter: De Rijksoverheid heeft allerlei argumenten gehanteerd bij de decentralisatie; de lokale overheid zit dichter op de burger, kan dit efficiënter, etc., dus minus 30%. Sinds 2015 zijn we ons in allerlei bochten aan het wringen om die kosten te betalen. Het zijn allemaal open eind regelingen. Het is beïnvloedbaar, maar dan gaat het ten koste van het niveau van de voorzieningen. Dat heeft niet de
30 primaire voorkeur van de colleges in Nederland, maar in heel Nederland zit er geen vlees meer op de botten. Het verzet is begonnen in Brabant. Het leven moet wel door gaan, maar dit is onbetaalbaar. De Rijksoverheid zal iets moeten verzinnen. Als je niet wilt inboeten op je voorzieningenniveau, dan zal er geld bij moeten.

35 - De heer Mateman: In de circularie 2018 staat dat we al een extra plus hebben gekregen. Toen hadden we het beeld dat we in 2017 een tekort zouden hebben, maar dat we in 2018 zo veel geld zouden krijgen dat we dan op een lichte plus uit zouden komen en dat dat het verlies voor 2017 zou dekken. Nu moeten we constateren dat het met die lichte plus nog steeds niet toereikend is. Ik heb het gevoel dat de uitgaven sterker stijgen dan we vorig jaar hebben geprognostiseerd. Waar zit dat
40 in? Welke zorgkosten kunnen we remmen of afbouwen en wat zijn dan nog de open eind regelingen? Heeft het college dat beeld scherp? Voorzitter: Volgens de t-2 systematiek, moet de gemeente voorfinancieren en krijgt zij pas 2 jaar later de vergoeding. Tegelijkertijd blijven de uitgaven stijgen, want het beroep dat op voorzieningen wordt gedaan blijft maar toenemen. Dit zie je bij alle gemeenten gebeuren.

45 - De heer Van Ommen: Als de wethouder zegt dat we beide moeten doen, betekent dat dan ook dat we dat gaan doen? Als in andere gemeenten al wordt gelobbyd, dan moeten we daar zeker aan meedoen. Voorzitter: Dat gaan we zeker doen. De VNG onderhandelt namens de gemeenten met de Rijksoverheid over de grote posten op de rijksbegroting, zoals sociale uitgaven. We moeten een
50 vuist maken in de VNG. De VNG moet op het congres unaniem "tot hier en niet verder" roepen. Dan moet het bestuur van de VNG in onderhandeling met de Rijksoverheid om te zorgen dat de financiering rond komt. Als ze dat niet kunnen of willen, zal er wat moeten gebeuren aan het voorzieningenniveau.

- De heer Oosterhof: Hebben we zaken wel in control, als de uitgaven stijgen? De kraan drupt, maar weten we wel hoe hard hij drupt? Als we maatregelen moeten nemen, moet je wel weten wat je op lange termijn te verwachten hebt. Voorzitter: In control zijn kan alleen als je van tevoren in kunt schatten wat je begrenzing is. Dit is een open eind regeling en dan kun je nooit in control zijn. Je kunt niet van tevoren voorspellen hoe groot het aantal aanvragen zal zijn en hoe snel de toename van aanvragen in het Sociaal Domein zal zijn. Met name bij Jeugd rijzen de kosten de pan uit. In control zijn betekent dat je ook op een stopknop kunt drukken. Dat kan hier niet. De heer Oosterhof: In control zijn betekent ook dat je weet wat er aan komt. Voorzitter: Over 2 jaar kan het ook omlaag gaan, maar niemand kan het zeggen. Wethouder Meijer: In control zijn is dat je kunt laten zien wat je speelveld is. Wat wij hier op tafel leggen, is het speelveld, maar dat loopt buiten ons huishoudboekje. Het zittende college heeft gezegd niet te willen afwachten tot volgend jaar. Ook in de gesprekken met de coalitiepartijen werd aangegeven dat het beter was niet te wachten tot de Najaarsnota. Bij denkrichting 1b gaan we verdiepen. Dan besluiten we bij het vaststellen van de beleidsmaatregelen misschien dat we bepaalde dingen niet meer willen doen en draaien we op bepaalde dossiers de kraan dicht. Ik noem het geen druppelen, want het zijn beleidskeuzes die we als raad en college met elkaar hebben gemaakt. Het college heeft er heel intensief over gesproken hoe zij de raad niet telkens bij de Voorjaarsnota, Perspectiefnota, etc. zou verrassen met een notitie waar de raad maar een mening over zou moeten hebben. Het college legt het hele verhaal voor die tijd al op tafel, zodat de ernst van de opgave duidelijk is. Het is ook een uitnodiging om mee of tegen te denken. Het college staat zeer open voor een andere oplossing, maar wilde wel vast wat oplossingsrichtingen verkennen.

- Mevrouw Landman: Ik begrijp dat deze problematiek van tevoren niet bekend was, maar ik hoop dat het niet in control zijn niet betekent dat we over 3 maanden weer met een dergelijke problematiek worden geconfronteerd. Afgelopen half jaar hebben we ook niets gehoord. Is dat nu getackeld? Is het toekomstige college bereid een evaluatie te doen naar het Sociaal Domein en om dat eventueel anders in te richten? Voorzitter: Dat kan onontkoombaar zijn. Wethouder Berkhoff: Het is belangrijk te weten waar wel en waar geen beïnvloeding mogelijk is. Met name in het Jeugddossier wordt ca. 70-80% van de uitgaven bepaald door wat huisartsen en rechters ons voorschrijven. Als je dan een aantal instellingen binnen je gemeentegrenzen hebt die voogdkinderen opvangen, dan hebben we daar geen zeggenschap over. Binnen de WMO hebben we te maken met jurisprudentie door de Centrale Raad van Beroep. Ook daar zijn we niet vrij hoe we het beleid inkaderen. We zijn nu volop bezig in beeld te brengen wat het beïnvloedbare deel is van zowel Jeugd als WMO en daar maatregelen te nemen, zodat we gaan sturen waar dat kan. De t-2 voor 2018 kennen we nu. Daarvoor hadden we €810.000,= reserve in de begroting, maar die is nu op. Ik ben benieuwd wat de uitkomst is als de cijfers van 2017 worden vertaald naar 2019.

- De heer Mateman: Je zou hier een worst case scenario op kunnen loslaten. Als we de kosten niet in de hand hebben en we sturen er niet op, kan het nog €1 mln. negatiever uitvallen. Wat is dan de bandbreedte? Mijn advies is de bandbreedte in beeld te brengen. Ik mis een aantal onderwerpen, zoals de Horsthoek. Ook de verbouw van het gemeentehuis is niet begroot. Heeft het college de bandbreedte te pakken? Wethouder Meijer: Een aantal opgaven is al bekend en hoort hier bij. Sommigen willen nog een stap verder gaan; als je 1,7 in 2018 en 1,9 in 2019 wilt nemen, zou je de koek waar je in gaat zoeken groter moeten maken. Op een begroting van ca. €40 mln. is dat draconsich. Dit is al stevig en laten we dat eerst maar eens zichtbaar maken als we die 1b variant uit gaan voeren. Dat is niet eenvoudig. De heer Mateman: Dat moet je niet alleen doen, maar gezamenlijk, om richting het rijk de urgentie aan te geven; van het budget voor 2014 was al 30% teruggebracht en de opgave die we als gemeenten hadden is niet gelukt vanwege de open eindregeling, waar we niet op kunnen sturen. Als die open eindregeling zich doorzet, kan het zelfs - € 3 mln. worden. Dat moet onderdeel van de lobby zijn.

- De heer Volkers deelt de zorg van de heer Mateman. Er is echter ook een dekkingsgraad. In de denkrichtingen wordt een aantal posten opgevoerd om de tekorten in te vullen. Daar waar de uitgavenkant een open eind regeling is, is de besparingskant wel in te vullen.

Daar moet het open eindgehalte er uit, want als we die besparingen niet gaan realiseren, hebben we straks een nog groter probleem.

5 - De heer Volkers: Van de subsidies die jaarlijks worden verleend, was ca. €30.000,= beïnvloedbaar. Ca. €150.000,= gaat naar het Dorpshuis, bibliotheek, etc. Als je een budget hebt van €200.000,=, waarvan al €150.000,= vastligt, hoe kun je daar dan €100.000,= op besparen? Wethouder Meijer: Dat is het zgn. kaasschaven, wat het college de minst uitdagende oplossing vindt om tot een goede beleidsanalyse van de financiële opgave te komen. De heer Volkers: Dat is procentueel zo veel op een hele kleine post. Dat is geen kaasschaven, maar tegen alle clubs in Heerde zeggen dat ze niks meer overhouden. Voorzitter: Dat klopt en daar is dit schema ook voor bedoeld. Wethouder Meijer: Het college is daar ook niet enthousiast over. We hebben willen zien hoe heftig de opgave is.

15 - De heer Oosterhof: Welk proces heeft het college verder in gedachten en hoe wordt de raad daarbij betrokken? Wethouder Meijer: Zoals ik bij 1b al heb aangegeven, is dit, zodra er een nieuw college is, één van de eerste agendapunten. Het nieuwe college zal met de raad communiceren hoe zij hiermee om wil gaan. Dit college faciliteert het nieuwe college om het verhaal in kaart te brengen en dient de raad door deze informatie nu al op tafel te leggen en niet pas in de Perspectiefnota.

20 Voorzitter: Dit is een zware klus en het wordt nog een hele strijd. Dat zullen we in alle openheid en eerlijkheid en transparant moeten doen. Ook naar buiten toe zullen we daar met allerlei belanghebbenden bij de begroting gesprekken over moeten voeren.

Slot

25 **5. Sluiting**

De voorzitter dankt een ieder voor zijn of haar inbreng en sluit de vergadering om 22.30 uur.

30